

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Kehtna ja Rapla valla üldplaneeringute ühise mõjude hindamise aruande koostamine

Riigi Tugiteenuste Keskus on Rapla valla poolt esitatud projekti „Kehtna ja Rapla valla üldplaneeringute ühise mõjude hindamise aruande koostamine“ toetanud Euroopa Liidu struktuurifondi meetme „Riigi võimekuse tõstmine inimressursside arendamise ja institutsionaalse suutlikkuse parendamine“ kaudu.

Tallinn 2022

Nimetus: Kehtna ja Rapla valla üldplaneeringute ühise mõjude hindamise aruande koostamine

Alusuuringu koostaja: LEMMA OÜ

Reg nr 11453673

Harju maakond, Tallinn, Kristiine linnaosa, Värvi tn 5, 10621

Tel +372 505 9914

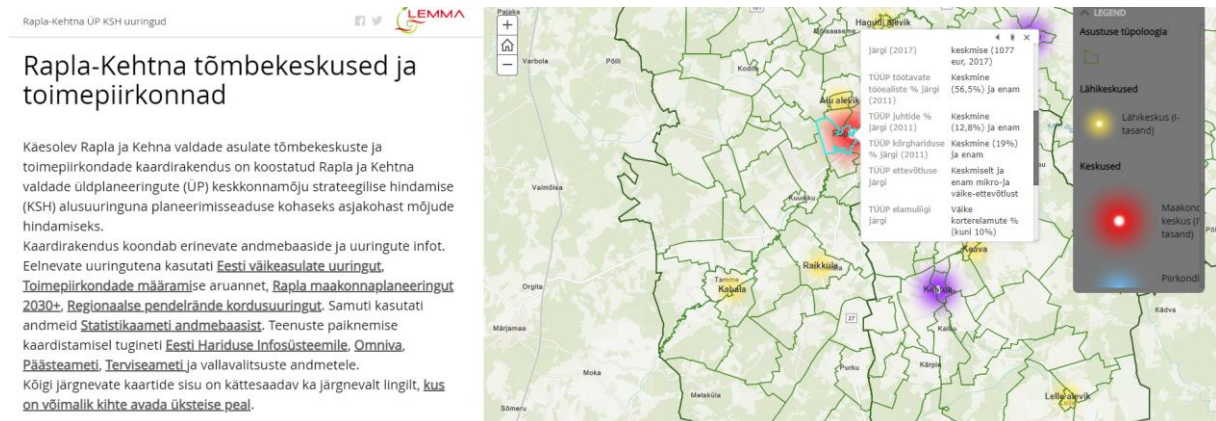
E-post info@lemma.ee

Sisukord

Sissejuhatus	4
1 Ruumilise keskkonna väärtused	5
1.1 Kultuuri- ja ajalooväärtused	5
1.2 Ettevõtluskeskkond	6
1.3 Transpordiühendused, sh taristuobjektide Rail Baltic ja T15 mõju.....	9
1.3.1 Rail Baltic	10
1.3.2 Tugimaantee nr 15 Tallinn-Rapla-Türi.....	15
1.4 Tehnovarustuse (ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni piirkonnad, tuletõrje veevarustus, kaugküttepiirkonnad, sidevarustus jms) olemasolev olukord ja vajadused	18
1.4.1 Rapla vald	20
1.4.2 Kehtna vald.....	21
1.5 Saadaolevad teenused ja teenuste vajadus	21
1.6 Toimepiirkonnad ja kogukonnakeskused.....	23
Kokkuvõte.....	25
Kasutatud allikad	26

Sissejuhatus

Käesoleva uuringu eesmärgiks on selgitada välja asulate tõmbekeskused ja toimepiirkonnad lähtudes olulisemate teenuste kättesaadavusest ja keskkonnatingimustest. Uuringu käigus on koostatud kasutajasõbralik kaardirakendus¹ (edaspidi ka *R-K ÜP alusuuringu kaardirakendus*) (Joonis 1), mis koondab erinevate andmebaaside ja uuringute infot. Kaardirakendust saab otsustaja kasutada sekkumise mõju ja perspektiivikuse hindamiseks asustusüksuste arendamisel. Kaardilt on huvipakkuva teema all ja asukohas klikates võimalik avada täpsemad statistilised andmed.

Joonis 1. Väljavõte Rapla ja Kehtna valla üldplaneeringute keskkonnamõju strateegilise hindamise alusuuringu kaardirakendusest.

Analüüsi käigus koondatud andmeid saab vajadusel ühe kaupa kihtidena täpsemalt vaadelda eraldi rakenduses² neid vastavalt vajadusele sisse ja välja lülitades.

¹ <https://lemmagis.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=e8d738cdb5334a35b6d49d91f2a0d149>

² <https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=28db531c43a042d7bfee3fc3d8ce0bb3>

1 Ruumilise keskkonna väärtused

1.1 Kultuuri- ja ajaloo väärtused

Kultuurimälestiste riiklikus registris³ on Rapla vallas seisuga 11.10.2022. a Rapla vallas registreeritud 418 objekti, nendest 24 ajaloomälestist, 161 arheoloogiamälestist, 119 ehitismälestist ja 114 kunstimälestist.

Kultuurimälestiste riiklikus registris on Kehtna vallas seisuga 11.10.2022. a registreeritud 116 objekti, nendest viis ajaloomälestist, 26 arheoloogiamälestist, 29 ehitismälestist ja 50 kunstimälestist.

Hendrikson & Ko koostöös Kehtna vallaga on 2021. a koostanud töö „Kehtna valla miljöalade analüüs⁴“.

Erinevate tasandite planeerimisprotsesside juhtimise juures on omavalitsuse seisukohast oluline kujundada võimalikult hea tasakaal kõrget elukvaliteeti soodustava looduskeskkonna ja kultuuripärandi säilimise ning ettevõtetele ja kogukonnale parimaid teenuseid ja arenguvõimalusi pakkuva keskkonna arendamise soodustamise vahel. Üheks uueks väljakutseks ja ruumilisele keskkonnale väljakutseid esitavaks ülesandeks on taastuenergia tootmise vajaduste ja võimaluste ühendamine piirkonna jätkusuutliku arengu jätkamiseks.

Kultuuriväärtusi (eeskätt väärtuslikke maastikke ning ilusaid vaateid) enim visuaalselt mõjutavaks võib pidada uute tuuleenergia alade kavandamist.

Tuuleparkide kavandamisel on võimalik seada arendajale tingimuseks koostada tuulikute nähtavusanalüüs (foto või video montaažid⁵ olulistest vaatepunktidest), mis aitab hinnata nende mõju maastikupildile. Väärtuslike maastike ja ilusate teelõikude läheduses aitab sellise analüüsi koostamine otsustada tuulepargi visuaalse mõju olulisuse üle.

Erinevate tasandite planeerimisetappides, nt ehituslubade andmisel, on soovitatav hinnata võimalikke mõjusid kultuuriväärtustele. Arvestama peab nii otseseid kui ka kaudseid mõjusid. Kaudseteks mõjudeks on näiteks vaadete muutumine.

Ehitismälestiseks olevate hoonetega aladele on soovitatav kavandada üldplaneeringus segaotstarbega maa-alad võimaldamaks nende kasutuses hoidmiseks laiaotstarbelist kasutust. Lisaks tuleb kasuks nende alade juhtotstarvete osas paindlikkuse võimaldamine, näiteks kõrval-juhtotstarvete ettenägemine. Paindliku maakasutuse kavandamine loob paremad eeldused kultuuriväärtuste säilimiseks.

Hoonetega seotud mälestiste, pärandkultuuri ja miljövääruselikel aladel paiknevate ehitiste algupärasena säilimine on paljudel juhtudel olnud „tänu“ huvi või võimaluste puudumine nende hoonete renoveerimiseks tänapäevaste ehitustandardite kohaselt. See võib olla tingitud paiknemisest

³ <https://register.muinas.ee/>

⁴ Hendrikson & Ko. Kehtna valla miljöalade analüüs (https://hendrikson.ee/maps/Kehtna-Rapla/dokumendid/2021_02_15_Kehtna_miljo%CC%88o%CC%88alade_analu%CC%88u%CC%88s.pdf)

⁵ Näide tuuleparkide visualiseerimisvõimalustest <https://lemma.ee/tuuleparkide-visualiseerimisvoimaluste-suurenemine/>

vähematraktiivsetes asukohtades või seotud omaniku võimalustega sellist ümberehitust ette võtta. Samas algupärasena säilimine on sellisel juhul ajakriitiline, kuna hoone seisukord muutub seega vaid kehvemaks. Kui omavalitsus on leidnud oma arengudokumentides, et tegu on väärtusliku ansambli või üksikehitisega, mille säilimine loob piirkonda väärtust, siis võib olla lisaks renoveerimistöodele tingimuste seadmisele asjakohane välja selgitada põhjused, mis ehitiste parendamisel seni takistuseks on saanud ja kas selles osas oleks omavalitsusel võimalus omanikke lahenduste leidmisel aidata.

1.2 Ettevõtluskeskkond

Statistikaameti⁶ andmete alusel paiknevad piirkonnas registreeritud ettevõtted valdavalt Rapla linnas ning selle lähiümbruses ning Järvakandi alevis.

Rapla maakonnaplaneeringu⁷ alusel moodustub Rapla ja Kohila vahele Rapla-Kohila arengukoridor (ala kahe keskuse vahel, mida iseloomustab kõrge arengupotentsiaal ja head võimalused efektiivseks ressursikasutuseks arendustegevusel).

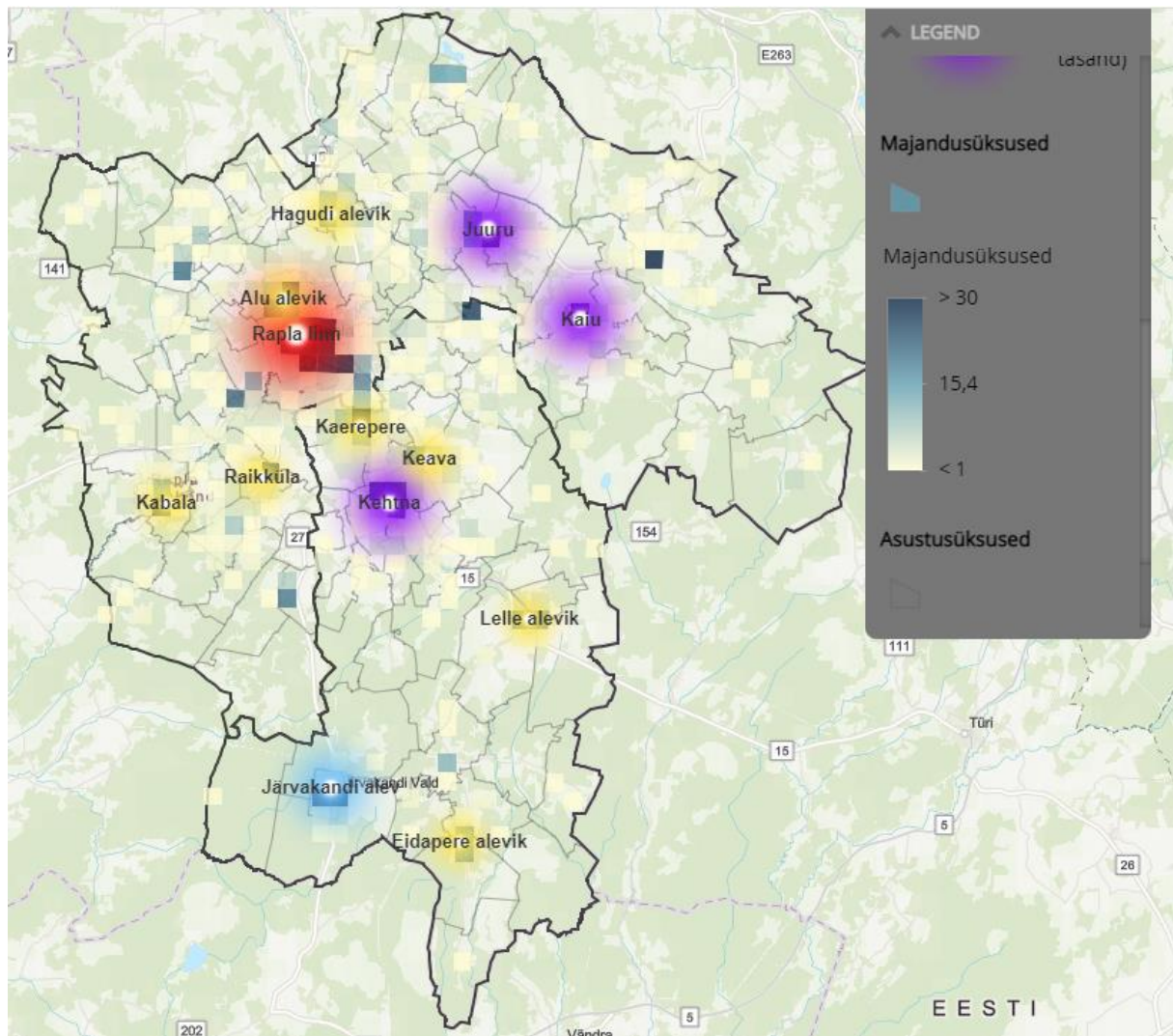
Rapla maakonnaplaneeringu alusel on ettevõtluse seisukohalt eelisarendatavateks Kohila, Märjamaa Orgita, Rapla ja Järvakandi ettevõtlus(tööstus)alad.

Maakonnaplaneeringu tõmbekeskused⁸ (Joonis 2) kattuvad võrdlemisi hästi piirkondandega, milles asub rohkearvuliselt ettevõtteid (majandusüksuseid). Erandiks on Kuimetsa piirkond, milles paikneb selgelt eristuv ettevõtluspiirkond, kuid mis ei ole arvatud lähikeskuseks.

⁶ <https://estat.stat.ee/StatistikaKaart/VKR>

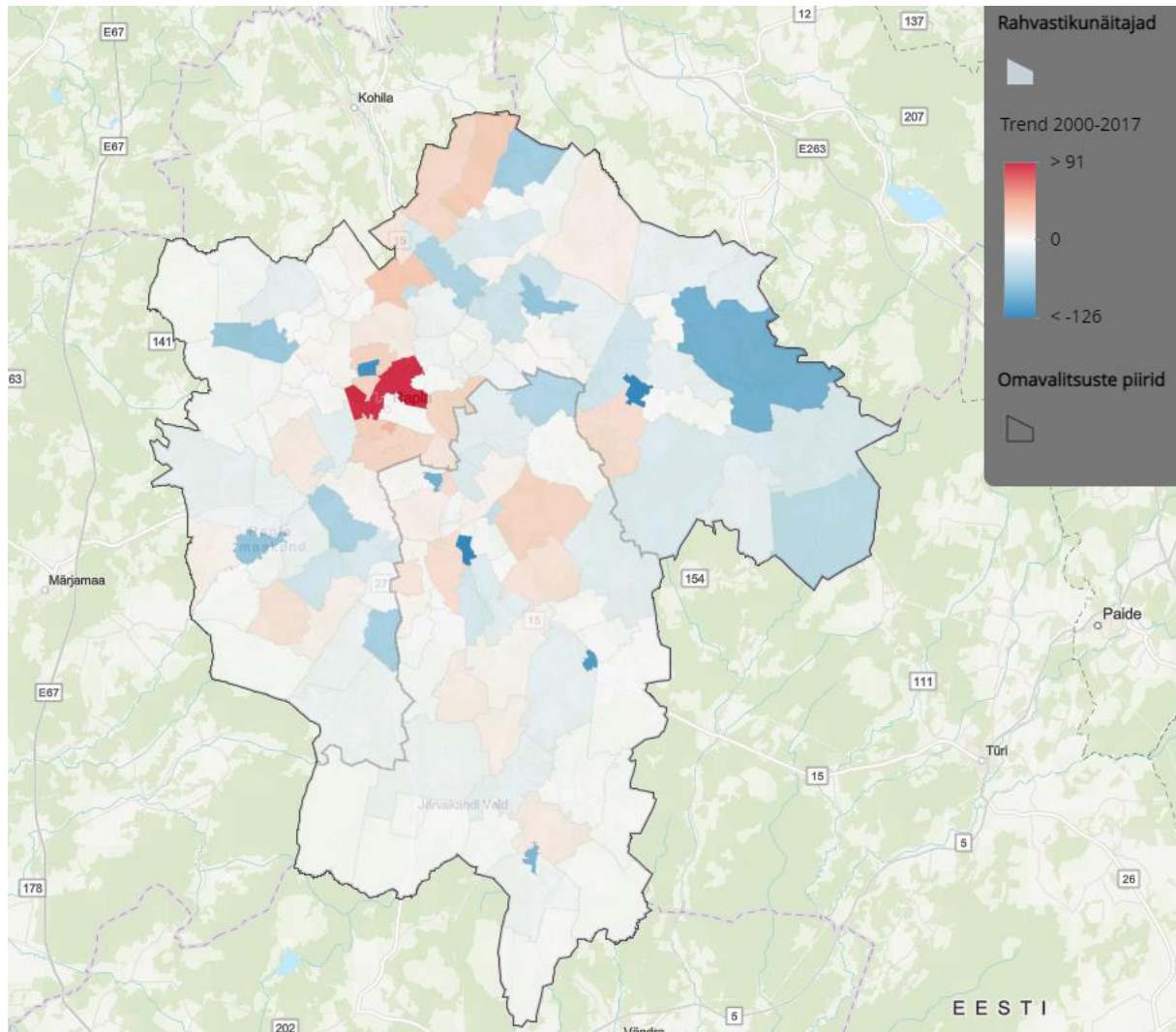
⁷ https://maakonnaplaneering.ee/wp-content/uploads/2021/10/1_seletuskiri.pdf

⁸ Tõmbekeskus - toimepiirkonna keskne asula, mis on piirkonna elanike jaoks oluline pendelrände sihtkoht.

Joonis 2. Ettevõtete (majandusüksuste) paiknemine Rapla-Kehtna piirkonnas. Allikas: R-K ÜP alusuuringu kaardirakendus.

Töajõu olemasolu on ettevõtluse arenemise üheks eelduseks. Statistikaameti klasteranalüüsi põhjal on Rapla-Kehtna piirkonna rahvaarvu struktuur Eesti keskmisest pisut parem ja rahvastik ka keskmisest veidi noorem. Niihästi loomulik- kui ka rändeiive on praktiliselt nullseisus (Joonis 3), rahvaarvu prognoositav muutus kuni 2030. aastani on minimaalne, piirdudes kokku 3–4%lise vähenemisega.

Joonis 3. Rahvastikutihedus Rapla-Kehtna piirkonna toimepiirkondades⁹. Allikas: R-K ÜP alusuuringu kaardirakendus.

Eesti väikeasulate uuringus¹⁰ on määratud seniste rahvastikutrendide alusel kasvava ja kahaneva rahvastikuga piirkonnad.

Tuginedes ka väljastatud ehituslubade ja -teatiste väljastamise statistikale ning rahvaarvu muutustele, siis joonistub Rapla vallas uue areneva piirkonnana välja Kaiu-Kuimetsa piirkond. Eelnevat arvesse võttes tuleks selles piirkonnas tähelepanu pöörata omavalitsuse teenuste osas vajaduse väljaselgitamiseks, et piirkonnas toimuvaid arenguid toetada.

Taastuenergia arendamise osas piirkonnas tasub arvestada, et tuulepargi ehitamise eelduseks on selle paiknemine tehnilistel põhjustel eelistatult alajaamast kuni 6 km

⁹ Toimepiirkond - maakonnatasandist väiksem funktsionaalne piirkond, mis koosneb tõmbekeskusest ja sellega funktsionaalselt seotud kohalikest keskustest ja nende tagamaal asuvatest paikkondadest, mille elanike jaoks on antud keskused peamiseks igapäevase ja perioodilise liikumise sihtkohaks. Toimepiirkonnad võivad olla omavahel kattuvad – sama tasandi toimepiirkonnad osaliselt, eri tasandite toimepiirkonnad mingitel juhtudel ka täielikult.

¹⁰ https://planeerimine.blogi.fin.ee/wp-content/uploads/2021/05/vaikeasulate_uuring_2019.pdf

kaugusel. Sellest lähtuvalt tuleks eelisarendada alasid, mis jäävad olemasolevate ja perspektiivsete äri- ja tootmismaade lähedusse.

Statistikaameti andmetel tegutses 2020. a alguse seisuga Rapla vallas 1775 statistilisse profiili kuuluvat ettevõtet:

- füüsilisest isikust ettevõtja – 1755;
- täisühing – 1;
- usaldusühing – 0;
- osaühing – 995;
- aktsiaselts – 10;
- tulundusühistu – 5;
- mittetulundusühistu – 449;
- sihtasutus – 7;
- riiklik üksus – 3;
- kohaliku omavalitsuse üksus – 38.

2019. a lõpu seisuga andis Rapla valla elanikele tööd 2324 majandusüksust. Neist üle 100 inimesele tööd andvaid ettevõtteid oli viis (0,2%), 50–100 inimesele tööd andvaid ettevõtteid oli kolm (0,1%), 10–49 inimesele tööd andvaid ettevõtteid oli 89 (3,8%), 5–9 inimesele tööd andvaid ettevõtteid oli 114 (4,9%), 2–4 inimesele tööd andvaid ettevõtteid oli 564 (24,2%) ja ühe töötajaga ettevõtteid oli 1549 (66,5%)

Statistikaameti andmetel tegutseb 2019. aasta alguse seisuga Kehtna vallas 413 statistilisse profiili kuuluvat ettevõtet. 95% ettevõtetest on alla 10 töötajaga väikeettevõtted (393 ettevõtet), ettevõtteid töötajate arvuga 10–49 on 4% (17 ettevõtet), üle 50 töötajaga on piirkonnas kolm ettevõtet. Suureettevõtteid töötajate arvuga 150 ja enam Kehtna vallas ei ole. 27% ettevõtetest on tegevusalaks põllumajandus ja metsamajandus (111), 12% hulgi- ja jaekaubandus (50), 11% ehitus (44), 10% töötlev tööstus (41), 9% kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus (38).

1.3 Transpordiühendused, sh taristuobjektide Rail Baltic ja T15 mõju

Tõmbekeskuste ja toimepiirkondade kujunemist mõjutab suuresti ühenduste olemasolu, sest tõmbekeskuseks saab kujuneda koht, kuhu inimestel on hea ligipääs.

Kehtna ja Rapla vallad asuvad logistiliselt soodsas asukohas. Valdu läbivad Tallinna–Rapla–Türi (tee nr 15), Kose–Purila (nr 14), Rapla–Järvakandi–Kergu (nr 27) ja Rapla–Märjamaa (nr 28) tugimaanteed. Samuti toimib reisirongi ühendus Tallinn–Lelle–Türi–Viljandi. Seega on valdades ühendused suurematesse keskustesse Tallinnasse, Tartusse, Pärnusse ja Viljandisse.

Statistikaameti andmetel on eeskätt tugimaanteede äärsete asumite elanike ühistranspordi kättesaadavus hea. Samas maanteedest eemale jäävate piirkondade elanike ühistranspordi kättesaadavus on kesine. Täpsema ühistranspordi kättesaadavuse ülevaate leiab ka Transpordiameti ühistranspordi kättesaadavuse ja teenustasemetete kaardirakendusest¹¹.

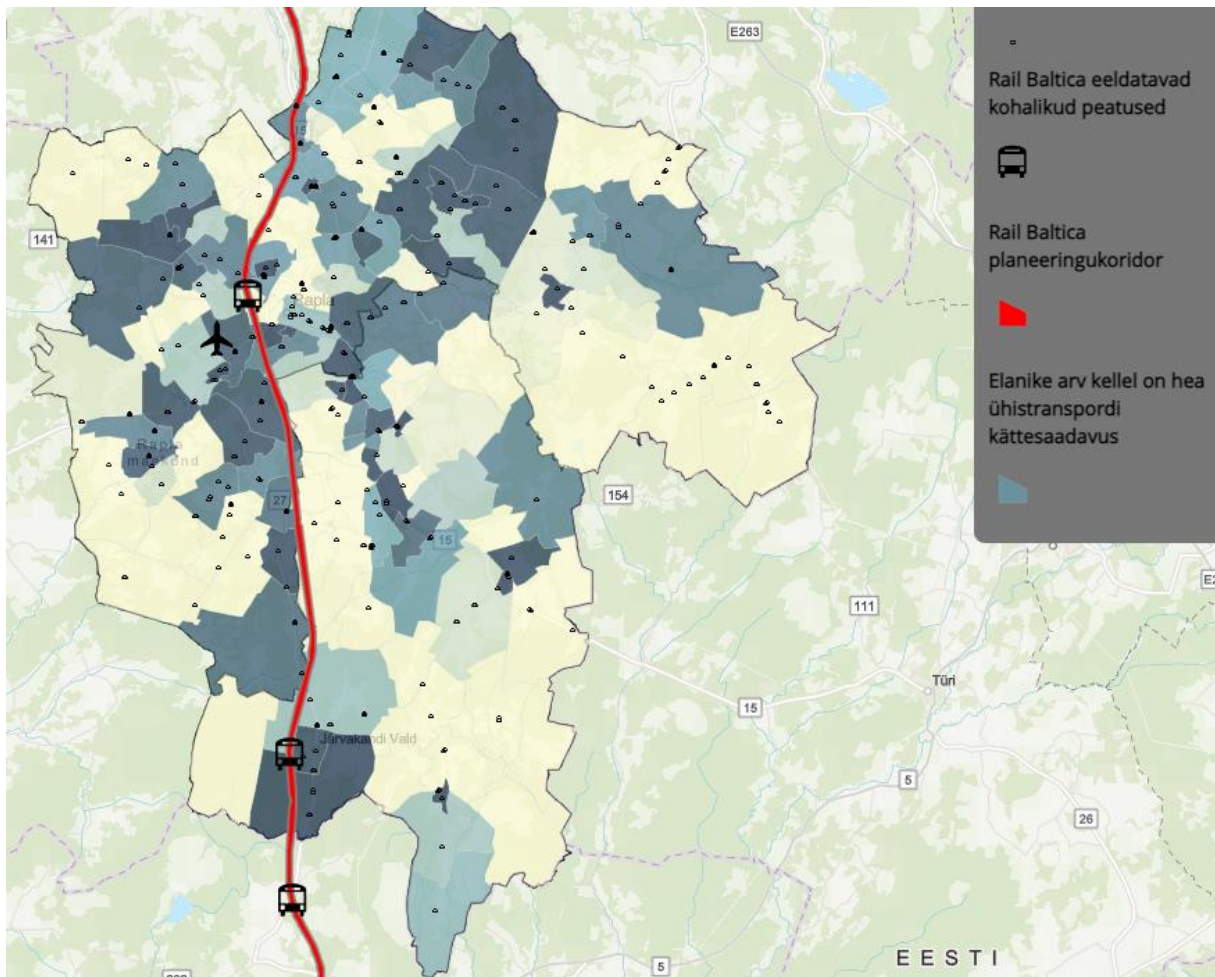
¹¹<https://maanteeamet.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=33010118531f4e75a95005e6c8771dc8&extent=2690798.2876%2C8225717.3507%2C2750419.1697%2C8261222.3503%2C102100>

Müratundlike objektide kavandamisel Rail Balticust või riigimaantee T15 uuest trassikoridorist lähemale kui 300 m on võimalus arendajalt nõuda projekteerimistingimuste raames täpsustavat liiklusriski hinnangut¹² (kui see ei ole vastava objekti mürahinnangus piisava täpsusega tehtud) ning vajadusel tuleb ette näha sobilikud müraleevendusmeetmed.

Arengupotentsiaaliga objektina asub lira külas Rapla lennuväli (Kuusiku lennuväli). Rapla lennurada on oluliselt lühem Tallinna ja Pärnu lennurajast, kuid ligikaudu sama pikk Kärkla ja Kuressaare lennuradadega. Murukattega lennuväljadest on Rapla lennurada Eesti pikim. Rapla lennuväljal on võimalik kasutada lennukeid stardimassiga kuni seitse tonni. Käesoleval ajal on lennuväli kasutusel harrastuslendurite poolt.

1.3.1 Rail Baltic

Põhja- ja Kesk-Euroopat ühendava kiirraudtee Rail Baltic (RB) kavandatav trass läbib samuti Rapla ja Kehtna valda (Joonis 4). Sealjuures kavandatakse perspektiivseid kohalikke peatusi trassil Raplasse ja Järvakanti. Eeskätt kohalike peatuste rajamine (või mitterajamine) võib hakata suuresti mõjutama piirkonna edasist kujunemist.

Joonis 4. Rail Baltic kavandatava trassi paiknemine Rapla ja Kehtna vallas. Allikas: R-K ÜP alusuuringu kaardirakendus.

¹² Näide müra modelleerimisel põhinevast mürahinnangust <https://lemma.ee/murahinnangud/>

Rail Baltic trassi koridor¹³ (lõigud 7C, 8A, 16A) läbib Juula, Väljataguse, Tuti, Sulupere, Sikeldi, Kalevi, Alu-Metsaküla, Mõisaaseme, Kuku ja Rõa küla, möödudes Rapla linnast lääne poolt. Trassi koridori laius kogu Rapla valla osas on 350 m.

Trassi koridor kulgeb Juula ja Väljataguse küla lääneosas üle metsamaade, enne ristumist Rapla-Märjamaa teega (nr 28) läbib Jõe kinnisvara arenduse detailplaneeringuga määratud hoonestamata elamuala. Vigala jõge ületades suundub trassi koridor Sulupere külasse, möödudes küla hoonestusaladest lääne poolt. Väljataguse, Tuti ja Sulupere külas jääb trassi koridori nii põllu- kui metsamajandusmaad. Sikeldi külas ristub trassi koridor Rapla-Varbola teega (nr 20141) ja Varbola teega (nr 6690090), möödub hoonestusaladest ida poolt. Sikeldi ja Kalevi külas paiknevad trassi koridoris ulatuslikumad põllumassiivid. Alu-Metsakülas, enne ristumist Seli-Koigi-Alu teega (nr 20131), läbib trassi koridor suuremat riigimetsamassiivi, teest põhja pool põllumassiivi. Hoonestus külas paikneb kahel pool trassi koridori. Kuku külas kulgeb trassi koridor valdavalt põllumajandusmaadel, ristub Hagudi-Kodila teega (nr 20113) ning suundub Rõa küla suunas lääne pool Tallinn–Lelle–Pärnu raudteed, vahepeal Kohila valla Mälivere küla läbides. Edasi kulgeb trass Rõa küla maadel, ristub Tallinn–Lelle–Pärnu raudteega ja Tallinn–Rapla–Türi teega (nr 15). Keila jõge ületades suundub trassi koridor Kohila valda.

Vastavalt RB KSH raames eelprojekti täpsusastmes läbi viidud müra modelleerimisele võib esineda müra normväärtuste ületamisi ligikaudu 200–250 m raadiuses raudteest. Modelleerimise tulemusel määrati müra leevendusvajadusega alad, kus tuleb projekteerimise etapis ette näha müratõrjerajatised (müratõkete või muldvallide või kombineeritud lahenduse näol). Rapla valla puhul vajavad need piirkonnad kui võimalikud müra leevendusvajadusega alad, tähelepanu ka üldplaneeringu koostamisel.

Teedevõrgu toimimine ning ristumine teedega ja rööbastega

Raudtee põhitrassi ristumised olulisemate avalikult kasutatavate teedega lahendatakse eritasandilisena. Kui raudtee rajatakse maapinnal asuvale muldkehale ja ristuv tee viiakse üle raudtee, tuleb maanteeviadukti lahenduses tagada ka kergliiklejatele ohutu ülepääs raudteest. Väiksemad juurdepääsuteed ja metsateed ristumisel raudteega läbipääsudena suletakse. Juurdepääsuks majapidamistele ja kinnistutele ning teedevõrgu sidususe tagamiseks planeeritakse uued teed, mis seotakse olemasoleva teedevõrguga.

Rapla vallas ristub Rail Baltic trassi koridor riigiteede, metsateede, kohalike teede ja erateedega. Eritasandilised lahendused planeeritakse ristumisel järgmiste teedega:

- Rapla–Järvakandi–Kergu tee (riigimaantee nr 27) Väljataguse küla;
- Rapla–Märjamaa tee (riigimaantee nr 28) Tuti küla;
- Rapla–Varbola tee (riigimaantee nr 20141) Sikeldi küla;
- Varbola tee (kohalik tee 6690090) Sikeldi ja Kalevi küla piiril. Ristumisel Varbola teega tuleb vajadusel tagada läbipääs kariloomadele;
- Seli–Koigi–Alu tee (riigimaantee nr 20131) Alu–Metsaküla;
- Hagudi–Kodila tee (riigimaantee nr 20113) Kuku küla;
- Tallinn–Lelle–Pärnu raudtee Rõa küla;

¹³ https://maakonnaplaneering.ee/wp-content/uploads/2021/10/1_RB_Rapla_Seletuskiri.pdf

- Tallinn–Rapla–Türi tee (riigimaantee nr 15) Rõa küla.

Rail Baltic trassi koridor ristub Tallinn–Rapla–Türi maantee eelprojekti kohase I klassi maantee koridoriga Rõa ja Kuku külas. I klassi maantee ristumine raudteega tuleb lahendada eritasandilisena, vastavad lahendused tuleb ette näha tee-ehitusprojektiga lähtudes eeldusest, et raudtee rajatakse maapinnale ja maantee tuleb hiljem sellest viaduktiga üle viia.

Kuna eelprojekti järgne maantee koridor lookleb Rail Balticu trassi koridori all, olles kord ühel, kord teisel pool raudtee koridori, teeb maakonnaplaneering ettepaneku Tallinn–Rapla–Türi maantee koridori ümber planeerimiseks/eelprojekti koostamiseks Rõa ja Kuku küla piirkonnas. Vastasel juhul tuleks täiendavalt rajada kaks eritasandilist ristet maantee väljaehitamise etapis ristumisel Rail Baltic raudteega.

Eelprojekti järgse lahenduse muudatusettepanek sisaldab kahte alternatiivi. Alternatiiv 1 ristub Rail Baltic trassi koridoriga Kuku külas põhja pool Hagudi–Kodila riigimaanteed (nr 20113) ning kulgeb põhja suunas raudteest lääne pool. Alternatiiv 2 kulgeb Kuku külas Rail Baltic raudteest ida pool, ristub Rail Baltic trassi koridoriga Rõa külas, kus raudteed ületades suundub edasi põhja suunas juba raudteest lääne pool.

Rail Baltic trassi koridor ning maantee koridori muudatusettepanek Alternatiiv 1 riivavad Natura 2000 võrgustikku kuuluvat Rabivere loodusala (Rabivere maastikukaitseala). Raudtee trassile ja maanteele lähimaks elupaigaks on esmatähtis siirdesoo- ja rabametsade elupaigatüüp (91D0), mis on kavandatavast raudtee kaitsevööndist ca 90 m kaugusel ja kavandatava maantee läänepoolsest piirist ca 50 m kaugusel. Raudtee kaitsevööndi piir ulatub küll loodusalale, kuid raudtee ise asub väljapool loodusala piiri, seega otsene ebasoodne mõju raudtee rajamisel kaitseväärtustele puudub. Kavandatav maantee koridor kulgeb üle loodusala nurga, kuid mitte üle määratletud elupaikade, seega otsene ebasoodne mõju maantee rajamisel loodusala kaitseväärtustele puudub. Kui maantee koridor paigutatakse elupaigatüübi ja raudtee vahele, on oluline säilitada elupaigad olemasolevas ulatuses ning tehnilise lahendusega tagada piirkonna veerežiim ning kvaliteedi säilimine.

Natura eelhindamise tulemusena selgus, et kavandatava tegevuse (nii raudtee kui maantee koridori Alternatiiv 1) elluviimisel on ebasoodsa mõju tekkimine Rabivere loodusala kaitse-eesmärkidele välistatud, kui rakendatakse mõju ennetavaid leevendavaid meetmeid projektide tehnilise lahenduse väljatöötamisel (rajada piisaval arvul mullet läbivaid truupe, kasutusaegselt tagada vajadusel truupide regulaarne puhastamine, sadevee ärajuhtimine lahendada selliselt, et maanteelt kogunev potentsiaalselt reostunud sadevesi ei kahjustaks pinnavee seisundit, minimeerida ehitusaegse rasketehnika kasutamisest tulenev reostusohu jms). Kuna maantee mõlema alternatiivse trassilõigu osas täpne projektlahendus puudub, ei ole võimalik Natura asjakohast hindamist läbi viia, mistõttu ei ole täit kindlust maantee realiseeritavusele Alternatiiv 1 kohasel trassil. Rabivere maastikukaitseala kaitse-eeskirja kohane kaitsekord ei võimalda käesoleval hetkel taristu rajamist kaitsealale, kuid maakonnaplaneering teeb kaitse-eeskirja muutmise ettepaneku.

Arvestades asustuse paiknemist ning asjaolu, et Alternatiiv 2 realiseerumisel kulgeks tee Kuku külas asuvast majapidamisest ca 10–20 meetri kaugusel põhjustades täiendavaid häiringuid, on tee koridori asukoha leidmisel esmaseks eelistuseks Alternatiiv 1 (eeldusel, et tee rajamisega ei kaasne ebasoodsat mõju Natura 2000 alale). Kuna Alternatiiv 1 riivab Rabivere loodusala (maastikukaitseala) ja Alternatiiv 2 kulgeb loodusala lähistel, tuleb maantee projekteerimisel uues asukohas tehniliste lahenduste selgudes kaaluda tegevuse võimalikku ebasoodsat mõju Natura 2000 ala ning vajadusel algatada vastav KMH. Kui hindamise tulemusena selgub, et Alternatiiv 1 elluviimisega ikkagi kaasneb ebasoodne mõju Natura 2000 alale, langeb valik Alternatiivi 2 kasuks.

Kui pärast maakonnaplaneeringu kehtestamist ja raudtee rajamist ei toimu Tallinn–Rapla–Türi maantee koridori ümberplaneerimist/eelprojekti koostamist ning I klassi maantee rajamine lahendatakse senisele eelprojekti lahendusele vastavalt, tuleb I klassi maantee ristumine raudteega lahendada eritasandilisena. Vastavad lahendused tuleb tagada tee ehitamise etapis.

Ristumine vooluveekogudega

Rapla vallas on kolm suuremat vooluveekogu, millega ristumisel viiakse raudtee üle veekogu sillaga. Raudteesillad planeeritakse järgmiste vooluveekogudega ristumisel:

- Kuusiku jõgi (Rapla ja Raikküla valla piiril);
- Vigala jõgi;
- Keila jõgi Rapla ja Kohila valla piiril.

Raudteeületusvõimalused ulukitele

Vastavalt eluslooduse uuringutele on Rapla vallas olulisim suurimetajate liikumisala Alu alevikust põhjas asuv metsaala, samuti ka Hagudi soo servaalad. Suurimetajatele läbipääsu tagamiseks on piirkonda planeeritud ökodukt. Teine ökodukt on planeeritud Kõnnu raba piirkonda, Kohila ja Rapla valla piirile, et tagada Kõnnu ja Juuru raba elupaikade sidusus. Lisaks on Kuusiku jõe kaldad olulised suurimetajate liikumisalad, seetõttu tuleb suurimetajate liikumisvõimaluste tagamiseks raudteesild jõe rajada kõrge ning laiade kallasradadega (eriti põhjakaldal). Suurulukite läbipääsu vajadusega tuleb arvestada ka Keila jõe raudteesilla lahenduse korral, mis loob ühenduse Järlepa ja Rabivere rabade vahel.

Üldplaneeringu koostamisel rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamisel tuleb arvestada suurulukite liikumisaladega, et tagada ökoduktide toimimine. Ökodukti suudme piirkonnas ei tohi rajada piirdeaedu ja muid ehitisi/rajatisi, mis takistaksid loomade liikumist ökoduktile.

Perspektiivne Rapla piirkonna raudteejaam

Rapla piirkonna raudteejaama põhimõtteline asukoht planeeritakse Rapla linna ja Rapla valla Tuti küla piirkonda.

Maardlad

Trassi koridor läbib kohaliku tähtsusega Hagudi turbamaardla plokk nr 3, 4, 6 ja 7, mis on liigitatud aktiivseks tarbevaruks ning plokk nr 10, mis on liigitatud aktiivseks reservvaruks.

Trassi kulgemisel üle maavara varu on vajalik projekteerimise käigus leida vastavad tehnilised lahendused, et raudtee ehitus- ning kasutusetapis oleks tagatud maavara optimaalne ja säästlik kasutus, arvestades nii tehnilis-majanduslikult optimaalse lahenduse kui selle mõjuga keskkonnale.

Riikliku kaitse all olevad kultuurimälestised ja kaardistamata arheoloogiapärand

Trassi koridori sisse jääb arheoloogiamälestis Kivikalme (nr 12155). Kivikalme kaitsevöönd jääb raudtee teljest ca 100 m kaugusele, seega mälestis ise asub väljaspool raudtee ehitustöödest mõjutatavat ala. Otsene mõju mälestisele puudub, kuid kuna ümbrus võib olla arheoloogiliselt huvipakkuv, tuleb läbi viia maastiku ülevaatus raudtee ehitustöödest mõjutatava ala ulatuses. Väärtuste leidumise korral raudtee ehitustööde alal tuleb tagada nende säilimine vastavalt seadusele.

Arheoloogilise eeluuringu kohaselt jääb trassi teljest ca 90 m kaugusele Väljataguse küla pärimuslik ohverdamiskoht (kolme mõisa piiripunktis). Väljataguse küla pärimuslikus ohverdamiskohas tuleb uurida, kas kusagil on piirikivi ja selle ümbrust šurfida. Vastavalt maastiku ülevaatus tulemustele on

vajalik läbi viia arheoloogilised väljakaevamised. Kui objekti ei õnnestu ülevaatuse käigus tuvastada, tuleb tagada ehitusaegne järelevalve.

Kehtna vallas kulgeb Rail Baltic trassi koridor (lõigud 6B, 7B, 7C) lõunast põhja suunas liikudes läbi Selja küla Järvakandi alevist lääne pool. Rapla–Järvakandi–Kergu teed (nr 27) ületades ja põhja suundudes kulgeb trassi koridor Kehtna ja Raikküla valla piiril, kord ühe, kord teise valla territooriumil, läbides Kehtna valla Ahekõnnu ja Kärpla küla ning vahepeal Raikküla valla Vahakõnnu küla idaserva riivates. Edasi läbi trassi koridor Kehtna valla Laeste, Lellapere ja Sooluste ning Raikküla valla Purku ja Põlma küla. Põlma külast Rapla suunas liikudes läbib trassi koridor veel Raikküla valla Kaigepere ja Raela küla, riivates enne Rapla valda sisenemist Kehtna valla Saunaküla lääneserva.

Lõunaosas (Selja, Ahekõnnu ja Kärpla külas) paiknevad trassi koridoris valdavalt metsamaad, põhja poole liikudes jääb trassi koridori ka põllumajandusmaad. Kogu Kehtna valla ulatuses on planeeritud trassi koridori laius 350 m.

Vastavalt KSH raames eelprojekti täpsusastmes läbi viidud müra modelleerimisele võib esineda müra normväärtuste ületamisi ligikaudu 200–250 m raadiuses raudteest. Modelleerimise tulemusel määrati müra leevendusvajadusega alad, kus tuleb projekteerimise etapis ette näha müratõrjerajatised (müratõkete või muldvallide või kombineeritud lahenduse). Kehtna vallas ei asu trassi koridoris ja selle lähistel müratundlike hooneid, kus läbi viidud müra modelleerimise tulemusena oleks planeeringu tasandil ette nähtud mürakaitsemeetmete vajadus.

Teedevõrgu toimimine ja ristumine teedega

Raudtee ristumised teedega lahendatakse mitmel juhul eritasandilisena. Samas kui raudtee rajatakse maapinnal asuvale muldkehale ja ristuv tee viiakse üle raudtee, tuleb maanteeviadukti lahenduses tagada ka kergliiklejatele ohutu ülepääs raudteest. Väiksemad juurdepääsuteed ja metsateed ristumisel raudteega läbipääsudena suletakse. Juurdepääsuks majapidamistele ja kinnistutele ning teedevõrgu sidususe tagamiseks planeeritakse uued teed, mis seotakse olemasoleva teedevõrguga.

Kehtna vallas ristub Rail Baltic trassi koridor riigimaanteed, metsateede, kohalike teede ja erateedega. Eritasandilised lahendused rajatakse ristumisel järgmiste teedega:

- Kootja tee (metsatee nr 2920036) Selja küla;
- Järvakandi–Nõlva tee (metsatee nr 2920056) Selja küla;
- Rapla–Järvakandi–Kergu tee (riigimaantee nr 27) Vahakõnnu ja Ahekõnnu külade piiril;
- Kehtna–Põlma tee (riigimaantee nr 20149) Kehtna valla Sooluste ja Lellapere küla ning Raikküla valla Põlma küla piiril;
- Raudtee ristumisel Kootja teega (nr 2920036) rajatakse maanteeviaduktile roheriba loomadele liikumiseks.

Ristumine vooluveekogudega

Kehtna vallas on suurem vooluveekogu, millega ristumisel viiakse raudtee üle veekogu sillaga, Velise jõgi (Natura 2000 võrgustikku kuuluv loodusala).

Raudteeületusvõimalused ulukitele

Kehtna vallas kulgeb trassi koridor Järvakandi alevist läänes riigi väikese rohetugiala servast. Ahekõnnu piirkonnas lõikab trassi koridor maakondliku suure ja Laeste küla piirkonnas maakondliku väikese rohekoridoriga ning läbib eluslooduseuringu alusel äärmiselt olulist Vahe-Eesti suurimetajate liikumisala, mille üks olulisemaid liikumisteid on Velise jõe kaldapiirkonnad. Suurimetajate eriti olulise

liikumistee säilitamiseks tuleb Velise jõe loomade liikumisvõimaluse tagamiseks rajada pikk ja kõrge sild.

Suurimetajatele läbipääsu tagamiseks planeeritakse kaks ökodukti (lisaks kombineeritud ristele ja nõudele tagada suurulukite läbipääs Velise jõe rajatava silla lahendusega):

- Selja külas Kõnnu metskonna maadele,
- Kärpla külas vastu Raikküla valla piiri.

Üldplaneeringu koostamisel rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamisel tuleb arvestada suurulukite liikumisaladega, et tagada ökoduktide toimimine. Ökodukti suudme piirkonnas ei tohi rajada piirdeaedu ja muid ehitisi/rajatisi, mis takistaksid loomade liikumist ökoduktile.

Vealajaam ja kaabelliini koridor

Liitumiseks põhivõrguga planeeritakse vealajaama põhimõtteline asukoht Kehtna ja Raikküla valla piirile (Kehtna valla Lellepere ning Raikküla valla Purku/Põlma küla piirkond). Liitumispunktiks on Kehtna 110/10 alajaam. Liitumispunkti ja raudtee koridori vahele on planeeritud maakaabelliini põhimõtteline asukoht olemasoleva 110 kV õhuliini kaitsevööndi piires. Maakaabelliini koridor piirneb õhuliini kaitsevööndi servaga ning on laiusel 50 meetrit.

Maardlad

Trassi koridor kattub Hiienurme turbamaardla aktiivse reservvaru plokiga nr 1 ja 3 ning passiivse reservvaru plokiga nr 5.

Trassi kulgemisel üle maavara varu on vajalik projekteerimise käigus leida vastavad tehnilised lahendused, et raudtee ehitus- ning kasutuselolek oleks tagatud maavara optimaalne ja säästlik kasutus, arvestades nii tehnilis-majanduslikult optimaalse lahenduse kui selle mõjuga keskkonnale.

Riikliku kaitse all olevad kultuurimälestised ja kaardistamata arheoloogiapärand

Kehtna vallas ei asu trassi koridoris riikliku kaitse all olevaid kultuurimälestisi. Arheoloogilise eeluuringu alusel ei esine Kehtna valla territooriumil trassi koridoris ja selle vahetus läheduses arheoloogiliselt huvipakkuvaid alasid.

Kitsad olud Selja külas

Trassi mõjupiirkonda jääb Natura 2000 võrgustiku aladest Taarikõnnu-Kaisma linnuala lahustükk. Linnuala kaitseks tuleb selles lõigus hoida trassi koridor võimalikult kitsas – lubatud ei ole raudtee nihutamine Natura 2000 võrgustiku alale. Elupaiga kao ja häiringu kompenseerimiseks on lisaks soovitatav ellu viia Selja metsise PEPi piiride muudatusettepanek, mille kohaselt suurendatakse püsielupaiga pindala piiride mõningase nihutamise lääne suunas.

1.3.2 Tugimaantee nr 15 Tallinn-Rapla-Türi

Tugimaantee nr 15 Tallinn–Rapla–Türi km 4,553-47,619 Tallinn–Rapla lõigu kohta on koostatud eskiisprojekt¹⁴, mille põhieesmärgiks on Tallinn–Rapla vahelise maanteelõigu liiklusohutuse taseme

¹⁴https://rapla.ee/documents/17843026/20424439/T15_Seletuskiri.pdf/dab0f4b6-2656-4571-a4c3-1d423bb6c627

tõstmiseks lõiguti parema plaanilahendusega trassi valik, ristmike, ristete ja Rail Balticu trassiga lõikumiste asukohtade ja optimaalsete ja majanduslikult tasuvate lahenduste leidmine.

1.3.2.1 Rapla vald

Ette on nähtud I klassi maantee rajamine kuni Aranküla liiklussõlmeni ja II klassi maantee Aranküla liiklussõlmest kuni Rapla linna piirini projektkiirusega 100 km/h lähtetasemel „hea“.

Ristmike ja mahasõitude asukohad

Maantee jätkub 2 km ulatuses olemasoleval trassil keskpäärdega ristlõikega 1+1, mahasõidud (12 tk) suletakse. Juurdepääs elamualadele lahendatakse kogujateedega, mis kulgevad tugimaantee trassiga paralleelselt elamualade tagumisel piiril. Kogujateed ühendatakse Rõa ristega, millele eelneb Kivisilla mahasõit km 35,0 vasakul ja järgneb Rae mahasõit km 35,56 paremal pool. Teepikkus RB viadukti läheduses olevast Väljapere elamualalt Rõa risteni on 1,4 km, Kuuse ja Heki maaüksuselt 1,1 km. Nii ei ületa teepikkuse suurenemine elanikele ükskõik mis suunas liikudes 3 km. Km 35,4 (uus) Rõa külas ristub tugimaantee kõrvalmaanteega 20109 Seli-Angerja, mis on lahendatud kogujateid ühendava ristena. Järgmine eritasandiline liiklussõlm (Kuku) on kavandatud Rõa külas (uus km 36,32), vahetult enne liiklussõlme on ette nähtud järjekordne loomapääs, mis peab töötama koos projekteeritavate Rail Baltic ja olemasoleva raudtee analoogsete rajatistega.

Edasi suundub maantee uuele trassile (Hagudi idapoolne ümbersõit) ning liitub olemasoleva tugimaantee trassiga Hagudi külas Lageda talu juures. Eelprojektis kajastatud Hagudi läänepoolne ümbersõit lõikub enne Hagudi küla korduvalt Rail Baltic eelprojektis kinnitatud raudteetrassiga (mis eelprojekti ajal ei olnud teada) ja ei kuulu seetõttu käesolevas projektis käsitlemisele. Pärast Hagudi liiklussõlme suundub uus maanteetrass olemasolevas koridoris Rapla suunas. Arankülas on ette nähtud eritasandiline ristumine Viljandi raudteega.

Asendiplaaniline lahendus ja selle põhjendused koos valitud parameetritega

Kohila ja Rapla valla piiril Rõa külas (olev km 34,8) asub ka Rail Baltic raudteed ületav Mälivere maanteeviadukt. Tugimaantee nr 15 trass jääb pärast seda viadukti 2 km pikkuselt olemasolevasse koridori, läbides seejuures ka Rõa külas (olev km 36,6) paiknevat rohekoridori, mis ulatub kuni 400 m lääne pool asuva Rail Baltic raudteeni. Loomapääsu võimaldamiseks tuleb ette näha lahendus, mis võimaldab ulukitel ületada tugimaantee, olemasoleva raudtee ja kavandatava Rail Baltic raudtee. Seejärel on olemasoleva ristmiku asukohas ette nähtud Kuku eritasandiline liiklussõlm, mis ühendab olemasoleva maantee nr 15 ja tugimaantee nr 14 Kose–Purila. Sõlme eritasandilist lahendust toetab kõrvalasuv Kutseri kruusakarjäär, mille territooriumi saab väljatöötamise järgselt kasutada olevast maanteest allapoole kavandatava ristuva maantee pikenduse ja sõlme rampide rajamiseks. Pärast Kuku liiklussõlme algab 2+1 ristlõikega Hagudi möödasõit alevikust ida poolt. Seejärel ühineb maanteetrass olemasoleva maanteega, mis paralleelselt oleva raudteega kulgeb kuni Arankülani, kuhu nähakse ette eritasandiline ristumine oleva Viljandi raudteega.

Jalg- ja jalgrattateed

Mälivere ja Rõa riste vahel on kahel pool teed tiheasustus, mistõttu tugimaantee projektis on sellel lõigul ette nähtud keskpäärdega 1+1 lahendus, kus elamualadele juurdepääs on tagatud kogujateedelt, mis kulgevad elamualade tagaküljel. Jätkuvaks jalg- ja jalgrattateeks on läänepoolne kogujatee, mis Rõa riste asukohas ühendub maakonnaplaneeringu ette nähtud Seli kergliiklusteega ning kulgeb edasi Kuku liiklussõlmeni koos kogujateega, mis ühendab Seli-Angerja maantee Kose-Purila maanteega. Pärast Kuku liiklussõlme on projekteeritud Hagudi ümbersõit, nii et jalg- ja jalgrattatee kulgeb olemasoleva maantee koridoris kuni Hagudini. Ümberõidutrassile on ette nähtud kergtunnel Uugivälja

tee ristumisel, mis on maakonnaplaneeringus kavandatud kergliiklusteeks. Tugimaantee jõuab olemasolevale trassile tagasi Hagudi külas, kus Hagudi mõisa põllutee ristumisel on ette nähtud riste. Ristest edasi kulgeb jalg- ja jalgrattatee tugimaanteest vasakul selle kõrval kuni Aranküla liiklussõlmeni, ületades Viljandi raudtee viaduktiga. Aranküla liiklussõlmest kuni Raplani on maakonna kergliiklustee ette nähtud Rapla-Aranküla kõrvalmaantee trassi äärde.

Taimestik ja loomastik

Ala iseloomustab suhteliselt vähelevinud loometsade suur osakaal. Rohkelt esineb ka lubjarikkal moreenpinnasel kasvavaid laane- või saluilmelisi metsi. Leidub ka metsi, mis oma tüübilt paigutuvad loo-, salu- ja laanemetsade vahepeale omades tunnusjooni erinevaist kasvukohatüüpidest. Enimlevinud on keskealised ja küpsed kuusikud või kuuse enamusega metsad. Piirkonna kuusikutele ja segametsadele on iseloomulik suhteliselt lopsakas põõsarinne (alusmets) milles valitsevad toomingas, sarapuu, paakspuu, kuslapuu. Kuusikud on võrdlemisi tugevalt majandatud ja õhukest muldade tõttu suhteliselt tormihellad. Soode servaaladel levivad kidurad rabamännikud, vähemal määral esineb männi enamusega siirdesoometsi ning kase enamusega madalsoometsi.

Vaheldusrikka maastiku ja mitmekesisete elupaikade tõttu on Raplamaa taimestik ja loomastik liigirohke. Suured soo- ja metsamassiivid pakuvad varjupaika erinevatele imetajatele ja lindudele.

Jahimeeste andmetel on Kohila ja Rapla valla territooriumil pöödra, pruunkaru, metssea, metskitse, halljänese, valgejänese, rebase ja ilvese liikumiskoridorid. Rohkelt pesitseb valla Hagudi raba territooriumil tetresid.

Looduskaitse

Keskkonnakaitselised piirangud:

- Matsi-Kärneri tammik ca 200 m kaugusel;
- Naturainventuuri alad (Hagudi Kuku Vanakooli niit ja võsamets) – kaugus teest ca 150 m;
- Väärtuslik niit (9083), kaugus teest ca 230 m (inventuur aastast 2002);
- Lõhkisekivi mäe kivikülv, kaugus ca 200 m.

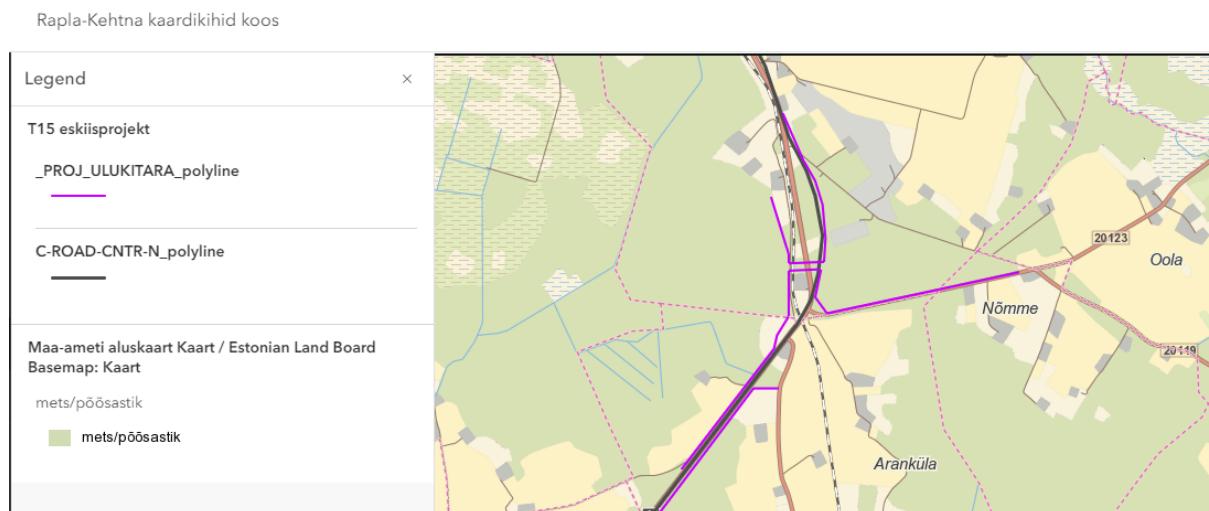
Naturainventuuri alad ja niidud ei ole otseselt kaitse all, kuid tegemist on piirkondadega, kus on ümbritseva keskkonnaga võrreldes mitmekesisem kooslus, liigid ning mida seega tuleb maksimaalselt säilitada.

Mõju taimestikule ja loomade liikumisele

Loomade liikumisteedega arvestamine on eriti oluline trassiäärsetes vähestes metsapiirkondades, kus tee häirib või katkestab nende vaba harjumuspärase liikumise looduses ühest piirkonnast teise. Oluline võimalik konfliktala on Rõa külas Seli–Angerja ja Kose–Purila maanteede vahelisel alal kasvav mets, mis kasvab mõlemal pool maanteed. Tegemist on suuremaid massiive ühendava rohekoridoriga (Rapla maakonnaplaneering).

Loomapääsude orienteeruvad asukohad:

- Km 36,0 (Rõa küla) Tõngi ökodukt; 8) Km 41,7 (Hagudi raba kaguosa) loomafooridega läbipääs;
- Km 44,5 (Aranküla pkr läheduses) loomafooridega läbipääs (Joonis 5).

Joonis 5. Loomapääsu asukohad Aranküla peakraavi läheduses¹⁵.

Samatasandilised ülepääsud tuleb võimalusel varustada loomatu vastussüsteemidega ja maanteele mõlemale suunale enne katkestust paigaldada elektroonsed liiklusmärgid (nn loomafoorid), mis aktiveeruvad teele lähenevate ulukite liikumise peale.

Mõju veekeskkonnale

Ümbersõidutrass läbib Hagudi raba kaguservas asuvaid soometsi ning soostunud metsi. Kuna tegemist on kuivendusest mõjutatud ning majandatavate metsadega, ei kaasne tee rajamisega Hagudi soo veerežiimile olulisi negatiivseid mõjusid.

Liiklusmüra

Projekteerimise järgneva etapi – eelprojekti käigus tuleb teostada mürataseme arvutused, alljärgnevalt on loetletud lõigud, kus mürabarjääri rajamine on tõenäoliselt vajalik:

- Rõa külas jäävad paljud teeäärsed talud (Kuuse, Heki, Pureva, Soone, Kärneri, Rea, kivisilla, Soonepere ja Küüne) km 34,5 – km 35,5 ohtlikku tsooni. Müratõke rajatakse kahele poole teed, juurdepääsud likvideeritakse. Elamualadele juurdepääsud lahendatakse kogujateedelt elamualade tagalast.
- Hagudi külas km 40,5 ja km 40,75 (Möldri ja Lageda).

1.4 Tehnovarustuse (ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni piirkonnad, tuletõrje veevarustus, kaugküttepiirkonnad, sidevarustus jms) olemasolev olukord ja vajadused

Ühisveevärk ja -kanalisatsioon (ÜVK), tuletõrjeveevarustus

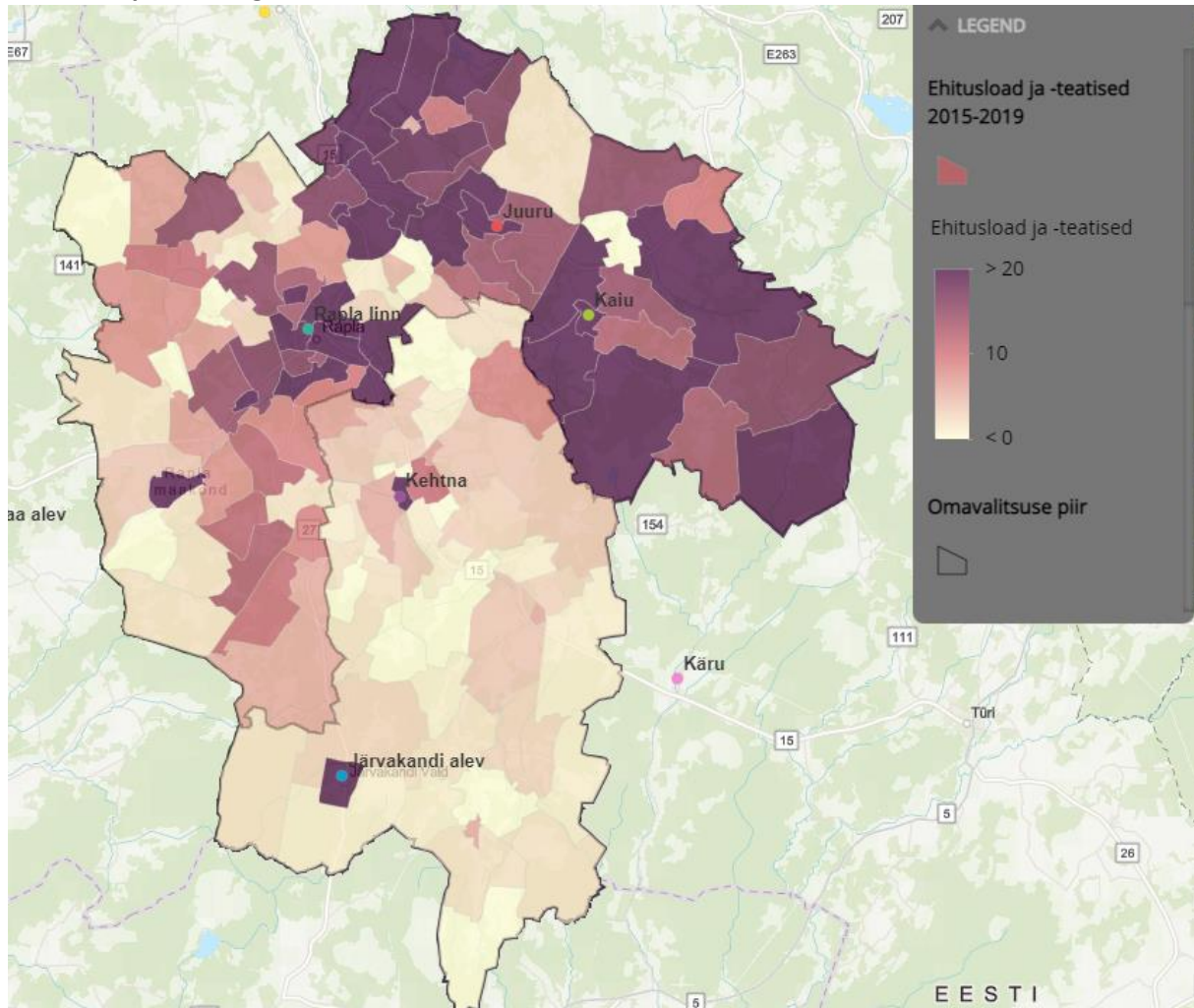
Rapla valla suuremate asulate piirkonnas on põhjavesi suuresti kaitsmata või nõrgalt kaitsud, mistõttu tuleb olemasoleva ühiskanalisatsiooni toimimisele erilist tähelepanu pöörata ning suunata ressursse vajadusel torustike renoveerimisele.

Rapla ja Kehtna valdades aastatel 2015–2019 välja antud ehituslubade statistika kohaselt joonistuvad välja peamised arendusalad (Joonis 6). Nimetatud andmete alusel on võimalik

¹⁵ <https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=28db531c43a042d7bfee3fc3d8ce0bb3>

välja tuua olemasolevate tiheasustusalade naabruses piirkondi, kus ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni ala laiendamist tuleks kaaluda.

Tähelepanu on vajalik pöörata ka sademevee kvaliteedile, selle veekogudesse juhtimisel ja pinnasesse immutamisel. Võimalik reostus võib siinjuures lähtuda suuremate parklate aladelt ja tööstuskasutuses olevatest parklatest. Üks võimalus on sellised parklad varustada õlipüüduritega.

Joonis 6. Rapla ja Kehtna valdades aastatel 2015–2019 välja antud ehituslubade arv asustusüksustes. Allikas: R-K ÜP alusuuringu kaardirakendus.

Kaugküte

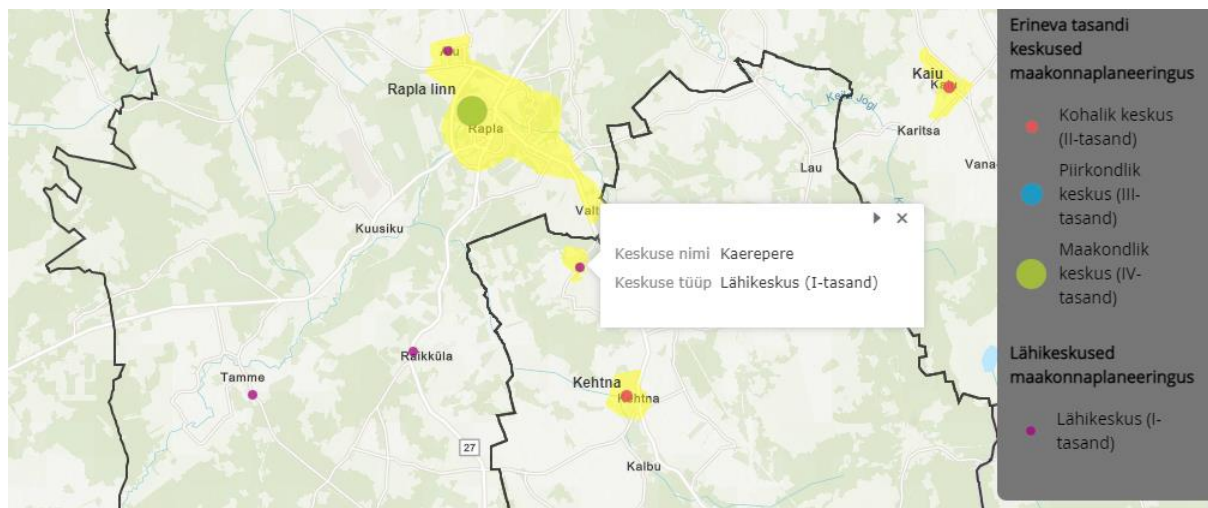
Piirkonna õhukvaliteedi seisukohast on eelistatud kaugkütte kasutamine. Üks võimalus selleks on elamu- kui äri- ja tootmise eelisarendamine eelkõige kaugküttepiirkondades ja aladel kuhu on võimalik kaugkütet laiendada. Uute arenduste liitmine kaugküttevõrguga minimeerib tekkivat õhusaastet. Kohtkütte osas tasuks arengusuunaks võtta üha laialdasemalt taastuvenergiaallikate kasutamist.

Sidevarustus

Valitsus on aastateks 2021–2027 eraldanud EL vahenditest kiire interneti püsiühenduse rajamiseks kokku 69,29 miljonit eurot. Kiire internetiühenduse väljaehitamiseks annab suunised Majandus- ja

kommunikatsiooniministeeriumi juhtimisel valminud Eesti digiühiskonna 2030 arengukava¹⁶. Arengukava seab eesmärgiks, et Eestis on aastaks 2030 asukohast sõltumata kättesaadav ülikiire, usaldusväärne ja taskukohane sideühendus, mis võimaldab luua ja kasutada uudseid teenuseid.

Kiire internetiühenduse tagamiseks vajaliku infrastruktuuri väljaehitamisel on kohalikel omavalitsustel oluline roll anda sisend peamiste arengualade kaardistamiseks (Joonis 7).

Joonis 7. Väljavõte R-K ÜP alusuuringu kaardist, kus joonistuvad välja erinevate tasandite kohalikud ja maakondlikud keskused ja linnalise asustusega alad.

1.4.1 Rapla vald

Ühisveevärk ja -kanalisatsioon, tuletõrjeevareustus

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamine toimub kehtivate arengukavade järgi. Rapla valla asjakohased ÜVK arengukavad on järgmised:

- endise Raikküla valla ÜVK¹⁷;
- endise Rapla valla ÜVK¹⁸;
- endise Juuru valla ÜVK¹⁹;
- endise Kaiu valla ÜVK²⁰.

Kaugküte

Vastavalt piirkonna kehtivatele soojamajanduse arengukavadele²¹ on vallas neli kaugküttepiirkonda: Juuru, Rapla linn, Järlepa küla ja Alu alevik.

¹⁶ <https://www.mkm.ee/digiriik-ja-uhenduvus/digiuhiskonna-arengukava-2030>

¹⁷ <https://rapla.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+14+-endise+Raikk%c3%bcla+valla+%c3%bchisveev%c3%a4rgi-+ja+kanalisatsiooni+arendamise+kava+aastani+2024.pdf/da80d9b0-8f03-463f-a447-e96364fd39eb>

¹⁸ <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4100/5201/6011/Kava.pdf#>

¹⁹ <https://rapla.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+12-+endise+Juuru+valla+%c3%bchisveev%c3%a4rgi-+ja+kanalisatsiooni+arendamise+kava+aastani+2021.pdf/3a081a64-bcc3-4663-b2b2-4916f8781599>

²⁰ <https://rapla.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+13+-+endise+Kaiu+valla+%c3%bchisveev%c3%a4rgi-+ja+kanalisatsiooni+arendamise+kava+aastani+2029.pdf/410f4353-dfb6-45df-835f-319f78b70232>

²¹ Rapla valla üks soojamajanduse arengukava Alu aleviku näitel <https://rapla.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+16+-+Alu+aleviku+soojumajanduse+arengukava+kuni+aastani+2026.pdf/7e56bfd-a72e-4747-8f6c-d3592978c836>

1.4.2 Kehtna vald

Ühisveevärg ja -kanalisatsioon, tuletõrjerveearustus

Kehtna vallas on ühisveevärg välja arendatud Järvakandi alevi, Kehtna, Kaerepere, Keava, Eidapere ja Lelle alevikus ning Lokuta, Hertu ja Inglise külades. Ka Kehtna valla puhul on vajalik olemasoleva torustike järk-järgult renoveerimine seal, kus süsteemid on juba rajatud. Kehtna valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2020–2032²² on aluseks on ÜVK rekonstrueerimisele Kehtna vallas. Arenguperspektiiviga aladel olemasoleva tiheasustusalade naabruses on mõistlik kaaluda ÜVK-ga kaetud piirkonna laiendamist. Kehtna valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kohaselt on ÜVK-ga kaetud alasid pikemas perspektiivis plaanis laiendada Eidapere alevikus Koidu tn piirkonnas, Lelle aleviku reoveekogumisalal, Lokuta reoveekogumisalal ja Inglise külas.

Tuletõrje veevõtumahutite²³ rajamine on arengukava kohaselt plaanis Kaerepere, Keava, Eidapere ja Lelle alevikus.

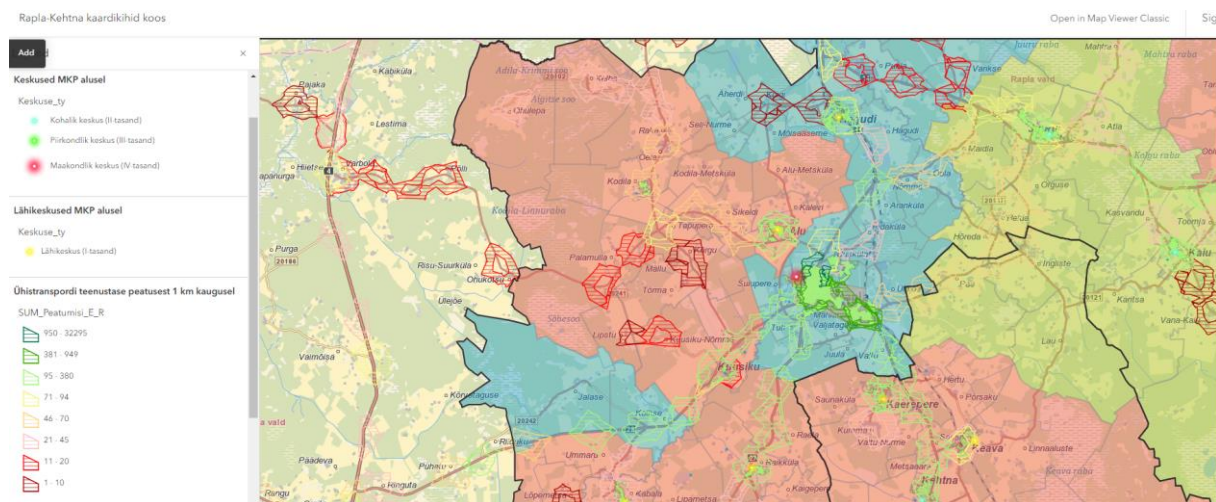
Kaugküte

Kehtna vallas asuvad järgmised kaugküttepiirkonnad: Kehtna alevikus, Kaerepere alevikus, Lokuta külas ja Järvakandi alevikus.

1.5 Saadaolevad teenused ja teenuste vajadus

Teenuste paiknemise analüüsimisel tugineti Eesti Hariduse Infosüsteemile²⁴, Omniva²⁵, Päästeameti²⁶, Terviseameti²⁷ ja vallavalitsuste andmetele.

Rapla-Kehtna piirkonna teenused on koondunud Rapla linna, kus paiknevad ka riigigümnaasium, maakonnahaigla ning mitmete ametiasutuste esindused. Olulisemad teenused on kättesaadavad ka Järvakandis, Kehtnas, Juurus ja Kaius. Väiksemad lähikeskused on Alu, Hagudi, Raikküla, Kabala, Eidapere, Kaerepere, Keava ja Lelle.

²² <https://www.riigiteataja.ee/akti/isa/4280/1202/1001/Kava.pdf#>

²³ Mahutite nimekiri ja asukohad on toodud „Kehtna valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2020-2032“ Tabelis 14.

²⁴ <https://koolikaart.hm.ee/>

²⁵ <https://www.omniva.ee/abi/kaart>

²⁶ <https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=499a09be5c6d4ef28fd338f222adea49&extent=20.9944,57.4346,29.1079,59.8268>

²⁷ <https://medre.tehik.ee/>

Joonis 8. Väljavõte R-K ÜP alusuuringu kaardist, kus on antud juhul mitme kaardikihi ülekattes esitamise tulemusena on vaadeldavad erineva taseme keskused, toimepiirkonnad, ühistransporditeenusega kaetud piirkonnad ja tehnovõrgud (sh olemasolevad reoveekogumisalad).

2020/2021 õppeaastal pakkus Rapla vallas põhiharidust üheksa üldharidusasutust: kolm lasteaedapõhikooli (Alu Kool, Hagudi Põhikool ja Kabala Lasteaed-Põhikool) ja kaks põhikooli (Kaiu Põhikool ja Juuru Eduard Vilde Kool), Rapla Kesklinna kool ja Rapla Vesiroosi kool. Raikkülas tegutseb Raikküla Kool, mis on riigi põhikool erivajadustega lastele. Rapla valla põhiastmes õpib kokku 1458 õpilast.

Keskharidust on võimalik omandada Rapla Riigigümnaasiumis ja Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumis.

Rapla vallas töötavad sotsiaalhoolekande asutused: Juuru Hooldekodu, Kaiu Hooldekodu, Rapla Hooldekeskus. Lisaks on Rapla vallas üks erahooldekodu – Ardis Konsultatsioonid OÜ omanduses Eakate Kodu Villa Alfred Kuusikul (teenust pakutakse kuni 50 inimesele).

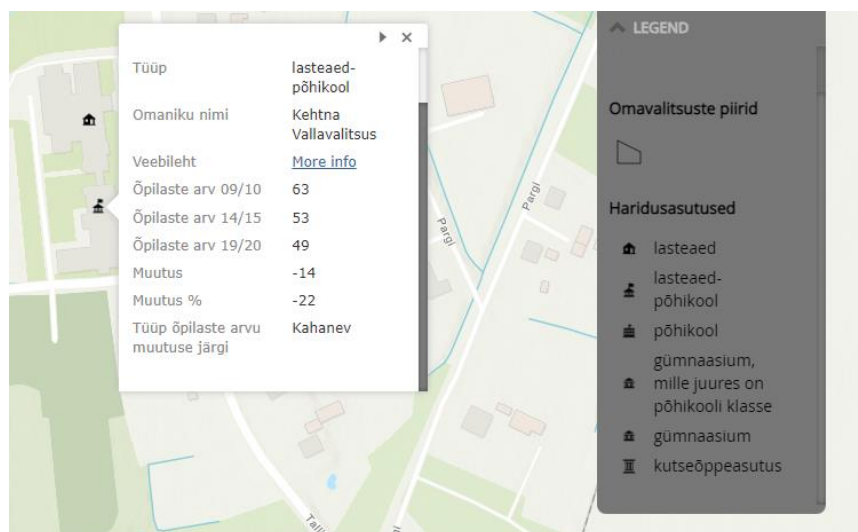
Rapla linnas pakub eriarstiabi SA Raplamaa Haigla. Vältimatut arstiabi ja kiirabi teenust pakub SA Raplamaa Haigla erakorralise meditsiini osakond, vajadusel suunatakse patsient edasi Tallinna piirkondlikkusse või keskhaiglasse.

Perearstiteenuseid pakub Rapla Perearstikeskus OÜ. Juuru alevikus töötab Juuru Tervisekeskus, kus pakutakse perearstiteenust. Raikküla piirkonna elanikud saavad perearstiteenust Rapla Perearstikeskusest. Juuru Tervisekeskus pakub perearstiteenust ka Kaiu piirkonna elanikele.

Seli külas töötab Seli Tervisekeskus, mis on Kaitseministeeriumi hallatav riigiasutus, kus korraldatakse taastusravi kaitseväelastele, kaitseleitlastele, vabandusvõitlejatele ning sõjaveteranide organisatsioonide liikmetele.

Elanikke teenindavad kolm apteeki Rapla linnas: Benu Apteek haruapteegiga, Terve Pere Apteek Apotheke ja Euroapteek.

Kehtna vallas pakub alusharidust kuus lasteasutust: Eidapere Kool, Järvakandi Lasteaed Pesamuna, Kehtna Lasteaed Siller ja Valtu Lasteaed Pesapuu. Üldhariduse omandamist võimaldavad neli põhikooli: Eidapere Kool (Joonis 9), Järvakandi Kool, Kehtna Põhikool ja Valtu Põhikool. Eidapere Kooli juures tegutseb õpilaskodu.

Joonis 9. R-K ÜP alusuuringu kaardirakenduse statistilised andmed Eidapere kooli näitel.

Kehtna alevikus tegutseb Kehtna Kutsehariduskeskus, mis on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riigiasutus ning kus kutseõppes õpib ligi 500 õpilast (18/19 õppeaastal 415 õpilast), millele lisanduvad ümber- ja täiendusõppijad. Lähiaastatel on oodata Kehtna Kutsehariduskeskusesse ka Täiskasvanute Gümnaasiumi kolimist. Tegu on valla mõistes väga olulise haridusliku tõmbekeskusega.

Hoolekande asutused on Kalbu Hooldekodu koos sotsiaalkoduga ja nende allasutus Lokuta Ühiskodu, Järvakandi Hooldekodu ning Eidapere Õpilaskodu.

Kehtna vallas on 2 perearstikeskust: Järvakandis ja Kehtnas. Haiglaravi ja hooldusravi teenuse osutajaks on Rapla Maakonna Haigla Rapla vallas.

Apteegid asuvad Kehtnas, Järvakandis ja Lelles.

1.6 Toimepiirkonnad ja kogukonnakeskused

Toimepiirkonna analüüsimiseks on kasutatud Eesti väikeasulate uuringut²⁸ ja Toimepiirkondade määramise aruannet²⁹. Toimepiirkonna moodustub keskuslinnast ja selle valdavalt maalise asustusega tagamaast. Toimepiirkonna keskuseks on linn, kuhu toimub igapäevane pendelränne nii töökohtade kui haridusasutuste tõttu ning kuhu on tagamaalt võimalik jõuda u 30 minutiga. Keskuslinnast kaugenedes väheneb elanike seotus keskusega ning maalises asustuses eristuvad vööndid lähtuvalt sellest, kui suur osa elanikkonnast igapäevaselt keskuslinna sõidab. Kuna maalise asustuse kõikides vööndites, sh linna lähivööndis, elavad inimesed, kes igapäevaselt keskuslinna ei sõida, on kogu toimepiirkonnas oluline tagada teenused elanike kodulähedastes väiksemates keskustes: kohalikes keskustes ja lähikeskustes.

Rapla-Kehtna piirkonna peamine keskuslinn on Rapla.

Rapla-Kehtna piirkonna ruumiliseks eripäraks on aga suur seotus Tallinnaga (Joonis 10): suur osa elanikkonnast on läbi pendelränne³⁰ seotud Tallinna teenuste kui töökohtadega, mistõttu osa Rapla maakonnast ulatub ka Tallinna toimepiirkonda. Tallinna mõjupiirkond maakonna (ja ka Rapla ja Kehtna valla suhtes) põhja suunal soodustab Vahastu, Kuimetsa ja Eidapere piirkonna liigituise äärealade hulka.

²⁸ https://planeerimine.blogi.fin.ee/wp-content/uploads/2021/05/vaikeasulate_uuring_2019.pdf

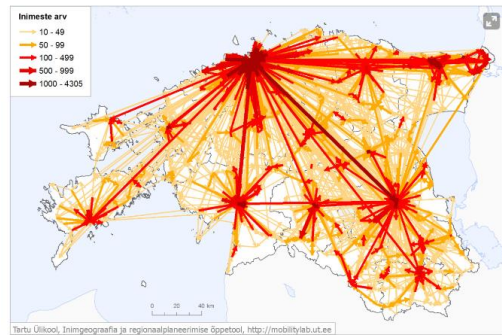
²⁹ https://maakonnaplaneering.ee/wp-content/uploads/2021/09/6_Toimepiirkondade-maaramine.pdf

³⁰ https://kodu.ut.ee/~siiri/Pendelr%E4nde%20kordusuuring_3.pdf

Kehtna ja Rapla valla üldplaneeringute ühise mõjude hindamise aruande koostamine

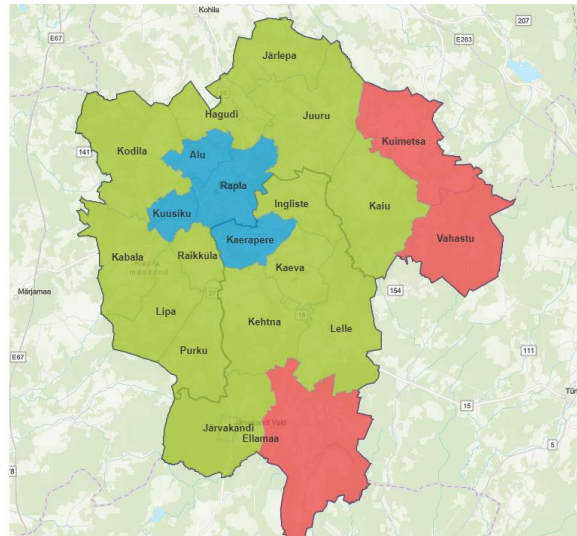
pendelrändesihthkohad.png

Rapla-Kehtna piirkonna ruumiliseks eripäraks on aga suur seotus Tallinnaga: suur osa elanikkonnast on läbi pendelrände seotud Tallinna teenuste kulukohtadega, mistõttu osa Rapla maakonnast ulatub ka Tallinna toimepiirkonda.

pendelrände kordusuuring.png

Taristu

Joonis 10. Kaardil on punasega tähistatud äärealad. Allikas: R-K ÜP alusuuringu kaardirakendus.

Kokkuvõte

Käesoleva asjakohaste mõjude hindamise alusuuringu tulemusena valminud kaardirakendused koondavad kahe valla rahvastikus toimunud muudatuste trendid ja mitmekesised statistilised andmed. Valminud töövahendi abil on võimalik omavalitsuse tasandil otsustusprotsesse hõlbustada ja kiirenda.

Üldistatuna võib uuringust järeldada, et kuna teenused on koondunud keskustesse on sinna koondunud ja koondub ka edaspidi rahvastik. Antud trendi tagajärjel langeb jällegi rahvastikutihedus äärealadel.

Kasutatud allikad

Allikmaterjalid

Kehtna valla miljöalade analüüs. Hendrikson & Ko. 2021 https://hendrikson.ee/maps/Kehtna-Rapla/dokumendid/2021_02_15_Kehtna_miljo%CC%88o%CC%88alade_analu%CC%88u%CC%88s.pdf

Rapla maakonnaplaneering 2030+. Hendrikson & Ko. 2018 https://maakonnaplaneering.ee/wp-content/uploads/2021/10/1_seletuskiri.pdf

Eesti väikeasulate uuring. Hendrikson & Ko. 2019 https://planeerimine.blogi.fin.ee/wp-content/uploads/2021/05/vaikeasulate_uuring_2019.pdf

Tugimaantee nr 15 Tallinn-Rapla-Türi 4,553-47,619 Tallinn-Rapla lõigu eskiisprojekt. Skepast & Puhkim OÜ. 2020 https://rapla.ee/documents/17843026/20424439/T15_Seletuskiri.pdf/dab0f4b6-2656-4571-a4c3-1d423bb6c627

Eesti digiühiskonna arengukava 2030. Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. 2020 <https://www.mkm.ee/digiriik-ja-uhenduvus/digihiskonna-arengukava-2030>

Alu aleviku soojusmajanduse arengukava (aastateks 2016 – 2026). OÜ Pilvero. 2016 <https://rapla.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+16+-+Alu+aleviku+soojusmajanduse+arengukava+kuni+aastani+2026.pdf/7e56bfed-a72e-4747-8f6c-d3592978c836>

Raikküla valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kinnitamine aastani 2024. 2011 <https://rapla.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+14+-+endise+Raikk%c3%bcla+valla+%c3%bchisveev%c3%a4rgi-+ja+kanalisatsiooni+arendamise+kava+aastani+2024.pdf/da80d9b0-8f03-463f-a447-e96364fd39eb>

Rapla valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava. AS Infragate Eesti. 2016. <https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4100/5201/6011/Kava.pdf#>

Juuru valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2010-2021. 2010 <https://rapla.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+12-+endise+Juuru+valla+%c3%bchisveev%c3%a4rgi-+ja+kanalisatsiooni+arendamise+kava+aastani+2021.pdf/3a081a64-bcc3-4663-b2b2-4916f8781599>

Kaiu valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2017-2029. Keskkond & Partnerid OÜ. 2016 <https://rapla.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+13+-+endise+Kaiu+valla+%c3%bchisveev%c3%a4rgi-+ja+kanalisatsiooni+arendamise+kava+aastani+2029.pdf/410f4353-dfb6-45df-835f-319f78b70232>

Kehtna valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2020-2032. OÜ Alkranel. 2020 <https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4280/1202/1001/Kava.pdf#>

Siseministeerium Toimepiirkondade määramine Raport. 2014 https://maakonnaplaneering.ee/wp-content/uploads/2021/09/6_Toimepiirkondade-maaramine.pdf

Regionaalse pendelrände kordusuuring. 2013 https://kodu.ut.ee/~siiri/Pendelr%e4nde%20kordusuuring_3.pdf

Andmebaasid

<https://register.muinas.ee/>

<https://estat.stat.ee/StatistikaKaart/VKR>

<https://koolikaart.hm.ee/>

<https://medre.tehik.ee/>

Kaardirakendused

Rapla ja Kehtna valla üldplaneeringute keskkonnamõju strateegilise hindamise alusuuringu

kaardirakendus

<https://lemmagis.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=e8d738cdb5334a35b6d49d91f2a0d149>

Rapla ja Kehtna valdade kaardirakendus eraldi kihtidega

<https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=28db531c43a042d7bfee3fc3d8ce0bb3>

Transpordiameti kaardirakendus „Ühistranspordi kättesaadavus ja teenustasemed“

<https://maanteeamet.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=33010118531f4e75a95005e6c8771dc8&extent=2690798.2876%2C8225717.3507%2C2750419.1697%2C8261222.3503%2C102100>

Aktsiaselts Eesti Posti kaart „Pakiautomaatide ja postiasutuste asukohtade kaart ning lahtiolekuajad“

<https://www.omniva.ee/abi/kaart>

Päästeameti

kaardirakendus

„Päästekomandode

kaart“

<https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=499a09be5c6d4ef28fd338f222adea49&extent=20.9944,57.4346,29.1079,59.8268>

Veebilehed

<https://lemma.ee/tuuleparkide-visualiseerimisvoimaluste-suurenemine/>

<https://lemma.ee/murahinnangud/>